

ภูมิหลัง

วรรณกรรมเป็นสิ่งศิลป์ที่มุ่งย้ำแสวงหานั้น อาจจะเพื่อบรรยายความรู้สึกในกิจกรรม จิตนาการ หรือประสบการณ์อ่อนๆ ในประวัติ ประกอบไปด้วยความงาม ความไทย เท่าที่ภาษา เป็นสื่อ ภาษาในวรรณกรรมจึงมักทางไปทางภาษาที่คนเราใช้กันอยู่ในชีวิตรประจำวันทั้งที่ กระแสร มหาภารต กล่าวไว้ว่า "วรรณกรรมคือ ภาษาศิลป์ที่สร้างจิตนาการ ให้อ่าน ให้การรู้สึกและให้ความเพลิดเพลิน"¹ วรรณกรรมได้ทั้งกระบวนการใช้ภาษา ความหมาย เนื้อเรื่อง และรูปแบบ วรรณหนังสือที่เก็บรวบรวมกันอย่างว่าเป็น "วรรณคดี" ซึ่ง วิทย์ ศิริริยานันท์ ได้อธิบาย ความหมายของวรรณคดีไว้ว่า "บทประพันธ์ที่เป็นวรรณคดี คือ บทประพันธ์ที่มุ่งให้ความเพลิดเพลิน ให้ความคิดและอารมณ์ทาง ๆ ตามผู้เขียน นักกาหนดบทประพันธ์ที่เป็นวรรณคดีจะทองมีรูปคลิป รูปคลิปนี้อาจทำให้เกิดความงาม² แต่ประทีป เมื่อันดับ ก็กล่าวว่า

วรรณกรรมคือ การกระทำหนังสือ หรือนั่งสืท์แต่งขึ้นหัวไป โดยมิได้จำกัดว่าเป็นหนังสือพาก ไกหวานหนังโดยเฉพาะ ส่วนจะมีคุณความน้อยเพียงใดก็เนื่องอยู่ในวรรณคดี หรือกล่าวในกร แต่งหนังสือนั้น ๆ เป็นสำคัญ ตัววรรณกรรมเรื่องใหญ่คุณค่าทางวรรณคดิลป์สูงเป็นที่ยอมรับกัน โดยท้าไปว่า วรรณกรรมเรื่องนั้นเป็นหนังสือดี วรรณกรรมนั้นอาจได้รับยกย่องว่าเป็นวรรณคดี คุ้มกันได้

(ส่วนเบื้อง ณ นคร กล่าวว่า "วรรณคดีเป็นศลปะแขนง มีอย่างคำภาษาเป็นเครื่องอุปกรณ์ ถ่ายทอดภาษาเน้นไม่ปราณีแก่ทางภาษา เช่นห้องภาพนั้น ไม่ปราณีเสียงไปทางภาษาที่แท้จริง ไม่ทางคงดีจากความรู้สึก ความเชี่ยวชาญ"³ จะเห็นว่าความงามในวรรณคดินั้นเป็นสิ่งที่ควร)

¹ กระแสร มหาภารต. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. 2530. หน้า 3.

² วิทย์ ศิริริยานันท์. วรรณคดีและวรรณคดีชาวบ้าน. 2518. หน้า 4.

³ ประทีป เมื่อันดับ. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. 2519. หน้า 7.

⁴ เมื่อ ณ นคร. ประวัติวรรณคดีไทยสำหรับนักศึกษา. 2513. หน้า 13.

สามารถแสดงออกทางภาษาถ้อยคำและสำนวนโวหารที่ไฟเรา ทำให้เกิดสทางอารมณ์ ก็ให้เกิดความปิติเดียวกันบ้างในไฟทั้งผู้อ่านและผู้ฟัง นอกจากนี้ วิภา คงกานต์ ยังกล่าว วรรณกรรมนั้น ควรจะมีลักษณะ

เป็นภาษาที่กระษะใจและฟังใจ ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเกิดความสัมภึค์เห็นอารมณ์และเป็นภาษาที่ผู้ประพันธ์ไว้จะใช้คิดเลือกเป็นเพียง โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเกิดความเบี่ยงเบนจากภายในจิตใจ กล่าวคือเกิดความรู้สึก ความคิด อารมณ์หรือเห็นการพยายามที่พยายามรู้สึก หรือเห็น หรืออย่างที่คนท่องการใหญ่รู้สึกหรือเห็น ทั้งนี้โดยเพ่งเล็งเรื่องสุนทรียลักษณะ ของภาษาถ้อยคำ¹

วรรณกรรมและวรรณคดี จึงเป็นสิ่งที่ควรใช้ความคิดพิจารณาอย่างคิดในการเลือกใช้ภาษา และถ้อยคำ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด หรือจินตนาการทาง ๆ ของคนอ่าน และเพื่อช่วยตอกแต่งเรื่องให้ลงตัว ทั้งยังช่วยสร้างภาพให้เกิดขึ้นในใจของผู้อ่านและผู้ฟัง ซึ่งนอกจากจะให้จินตนาการและความไฟแรงลงกับเรื่องราว วรรณกรรมและวรรณคดียังให้ความรู้ ความคิด และสติปัญญา ควบคู่ไปด้วย นักเรียนผู้อ่านและผู้ฟังจะสามารถเข้าใจงานวรรณกรรมและวรรณคดีมาก่อนอย่างเที่ยงไตรัตน์ อยุติความตามารถในการวินัยด้วยความหมายของสารนั้น โดยใช้ความรู้ ความตามารถและประสบการณ์ทางภาษา เบิกบานช่วย / คั้นที่ คำยาน จิตร์รำบงค์ ได้กล่าวไว้ว่า

การถ่ายความงามของภาษาอันเป็นสื่อแห่งความคิดและความถึงใจ เป็นต้องการทำอย่างละเอียดด้วย โดยเริ่มจากการหาคำที่เหมาะสมที่สุดถือความหมายอย่างไร และการเรียงร้อยถ้อยคำ ให้คนเสียงฟังเบื้องกัน มีความประسانกัน เป็นองค์ประกอบที่มีเอกภาพเพียงไร เป็นไปเพื่อหูกประสงค์ใด มีความปิติหลักอย่างไร และมีพลังมากน้อยเพียงไรหรือไม่²

และฉะนั้น ฉุรสาที ภักดิวอ กว่า "การเดือดอย่าง การยอกดอยคำ การถอดอยคำ การลำดับประจักษ์ การใช้ภาษาคิด การทำให้เกิดถ้าพจน์ การทำให้เกิดอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งในลักษณะความสัมภึค์เห็นใจและความ

¹ วิภา คงกานต์. วรรณคดีภาษา. 2522. หน้า 2.

² คำยาน จิตร์รำบงค์. ศูนย์เรียนภาษาในภาษาไทย. 2527. หน้า 18.

พึงใจอย่างมีความสุขในความมัน แล้วเมื่อเจตนาที่จะแสดงทักษะอย่างโดยย่างหนึ่งตามความประஸงค์แล้ว
ได้รับผลนั้นดังใจหมาย¹ ซึ่งก็เรียกอยู่ประพันธ์ของใช้ความสามารถสูงในการใช้อัญค่าเพื่อก่อให้
เกิดประโยชน์ในการสืบสารให้มากที่สุด และโดยเหตุที่ภาษาในวรรณคดีส่วนใหญ่จะเป็นลัญคุกยน์
ความหมายของถ้อยคำในวรรณคดีจึงมีความหมายกว้างขวางและลึกซึ้งกว่าความหมายที่มักกล่าวไว้ยกย่อง
หรือความหมายทางภาษาธรรมศาสตร์ แต่ภาษาที่ว่าด้วยนี้จะวิจารณ์พิสูจน์ไม่ได้ ก็คงที่พระเจ้าวรวงศ์เชื้อ
กรมที่เน้นภาษาเป็นหลักประพันธ์ ให้ถูกต้องที่สุด

วรรณคดีใจมีลักษณะแห่งภาษา (suggestion) คือเป็นการใช้โดยคำชี้แจงของการจะมี
ความหมายโดยตรงแล้ว ยังมีความหมายที่ແเนื่องในเนื้อหาพ้อนลักษณะทางช่วงออกไปอีก กิจณ์.
พิงกระทำของว่าไม่ใช่ выраж การนิพน (Expression) หรือการแสดงความรู้สึก
นิคิดของคนอ่อนๆ แต่เป็นการรูป (Representation) หรือการแสดง
ภาพในสูตรเพื่อความรู้สึก เช่น เดียวกับผู้ประพันธ์ กรณิพนและกรณิรูปรวมกันนี้ได้แก่ การสื่อสาร
(Coromunication) 2

ก็เนื่องในการอ่านวรรณกรรมหรือวรรณคดี ผู้อ่านต้องพยายามไม่ให้มืออคติ ไม่อ่านเพื่อสนับสนุน
ความคิดของตนเอง หรืออ่านเพื่อหนีความจริงในชีวิต ไม่เห็นด้วยจะไม่ได้อะไรในเมืองแม้ ในการอ่าน
จะมองมีการวินิจ วิเคราะห์ วิพากษ์และวิเคราะห์ความหมายของสาระสืบและทำความเข้าใจสารนั้นให้มาก
ที่สุด ขอเชิญ ลูกศิษย์ ให้กล่าวถึงการวิเคราะห์วรรณคดีในแบบที่เรียกว่าศิรุตามกฎหมายของ ไอ. เอ.
ริชาร์ดส์ ไว้อย่างน่าสนใจ ก็เป็น

วิชาระบบที่สำคัญ ก็คือ ผู้จารนจะทรงศึกษาและวิเคราะห์ความหมายของคำแต่ละคำ ทุก ๆ คำ และอาจรวมไปถึงทุก ๆ เสียง ทุก ๆ จังหวะ และความเคลื่อนไหวในแบบพื้นเมือง ๆ อย่างละเอียดโดยวิเคราะห์ลึกซึ้งไปกว่า เสียง จังหวะ และความเคลื่อนไหวหนึ่ง ๆ ให้ความรู้ แสงเสียง ภาระงาน จิตใจ การฯ ฯ ฯ แยกอานวยังไรมาก ลักษณะเสียงไก่

¹ ឧបាយ សុរីនី. គិតថ្លែងរខីយៈ. 2517. លេខ 233.

²พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นภาณุปงกุ์ประพันธ์. วิทยานิยมกรุง. 2514. หน้า 56.

๓. ชลธิรา สักยาภิบาล. กรณีวรรณะคิวจารณ์แบบตะวันตกมาใช้กับวรรณคิริไทย. 2513.

เมื่อ ฉักรา พิจิราคล จากความถึงทัศนคติเกี่ยวกับความงามว่า "ความงามเป็นสิ่งอิสระมากันไม่สามารถกำหนดด้วยเกณฑ์ให้แน่นอนได้"² แต่การวิเคราะห์วรรณกรรมหรือวรรณคดีในแวดล้อมที่เรียกว่าศิลป์ เป็นสิ่งที่มีเหตุผลอันอาจอ่อนโยนไปบางส่วน และเป็นวิธีทางอ้อมมีประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่การเข้าถึงวรรณคดี³ ก็คือการสร้างสรรค์วรรณคดีด้วยภาษาใหม่ลักษณะและคุณค่าทางดูนที่เรียกว่า "เป็นการศึกษาความงามของภาษาอันเป็นสื่อแห่งความคิดและความณ จึงจำเป็นต้องอาศัยรูปแบบ เป็นหลักในการพิจารณา"⁴

ในการศึกษาและวิเคราะห์วรรณพินิจของเจ้าที่ชื่อรัมธิเบกແວสุนทรีภัทร์ ผู้ศึกษาเพ็ญว่า พระนิพนธ์ของพระองค์นั้น ประกอบไปด้วยความงาม ความไพเราะ ทั้งด้านการเดือดเผารถอยคำที่ หวานจืดใจ กรณีที่เลี้ยง คำที่ก่อให้เกิดความหมายลึกซึ้ง และเกิดภาพพจน์ให้แห้งแสง ลี ลี เลี้ยง และ กลิ่น ในทุกรายการทุกตอน ซึ่งแสดงถึงความมีอัตลักษณ์ของภาษาอย่างสูง อันส่งผลให้พระองค์ขอเสียงเป็นที่ รู้จักเพราหลายในสุภาษี เอกชนของไทย⁵ น้ำว่าผลงานของพระองค์เป็นสิ่งที่นานมานักศึกษาและวิเคราะห์ แวดล้อมที่เรียกว่าศิลป์ เป็นอย่างยิ่ง。

1 ฉักรา พิจิราคล. วรรณคดีเบรียบเที่ยบ. 2517. หน้า 20.

2 คงยงค์ จิราภรณ์. ศูนย์เรียนภาษาไทย. 2527. หน้ากำหนด.

3 บุญเหลือ เทพยศวรรณา. วิภาควิชาวรรณคดีไทย. 2522. หน้า 4.

4 ชุมนกคิน พิเชษฐ์กิติ. "เจ้าฟ้าธรรมธิเบก": ภารกิจศึกษาศิลป์," ใน ภาษาและหนังสือ.

ความบุ่นท้ายของกรรกิษาวิเคราะห์

เพื่อศึกษาวิเคราะห์พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมดิเบศແນວสุนทรีย์ศาสตร์

ความสำคัญของกรรกิษาวิเคราะห์

- ทำให้ทราบลักษณะสุนทรีย์ศาสตร์ในวรรณคดี
- ทำให้มองเห็นจุดเด่นและถูกต้องในการนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมดิเบศແเนວสุนทรีย์ศาสตร์
- ทำให้สามารถวิเคราะห์พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมดิเบศແเนວสุนทรีย์ศาสตร์ได้
- เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้สนใจศึกษาวิเคราะห์วรรณคดีเนวนสุนทรีย์ศาสตร์ต่อไป

ขอบเขตของกรรกิษาวิเคราะห์

ศึกษาวิเคราะห์พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมดิเบศ ๕ เรื่อง

- ภาษาเหนือ
- บทเหนือองค์กี
- บทเหลืองวاسและแทคราม
- ภาษาเหนือโคลงนิราศการ์ไทย
- ภาษาเหนือโคลงนิราศการของแดง

วัสดุดำเนินกรรกิษาวิเคราะห์

1. รวมรวมเอกสารและทำร่างที่เกี่ยวกับสุนทรีย์ศาสตร์มานักศึกษาอย่างละเอียด เพื่อหาแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมดิเบศແเนວสุนทรีย์ศาสตร์

2. ศึกษาพระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมดิเบศทั้งจำนวน ๕ เรื่อง ดังกล่าวศึกษาอย่างละเอียดทั้งห้าเรื่อง

การใช้เสียง คำ ความหมาย

3. วิเคราะห์พระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมดิเบศทั้ง ๕ เรื่องตามແเนວสุนทรีย์ศาสตร์ที่ได้สรุปรวมรวมไว้ตามลำดับ

4. เสนอผลงานศึกษาวิเคราะห์ແเนວสุนทรีย์ศาสตร์